

Π.3.2.5 Πιλοτική εφαρμογή και αξιολόγηση αντιπροσωπευτικού αριθμού σεναρίων από κάθε τύπο σε διαφοροποιημένες εκπαιδευτικές συνθήκες πραγματικής τάξης

Νεοελληνική Γλώσσα

Στ΄ Δημοτικού

Τίτλος:

«Ατυχήματα»

Συγγραφή: ΠΕΤΡΟΥ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ

Εφαρμογή: ΧΟΡΟΖΙΔΟΥ ΣΑΒΒΑΤΟΥΛΑ

**ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ**

Θεσσαλονίκη 2013

ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΕΡΓΟΥ

ΠΡΑΞΗ: «Δημιουργία πρωτότυπης μεθοδολογίας εκπαιδευτικών σεναρίων βασισμένων σε ΤΠΕ και δημιουργία εκπαιδευτικών σεναρίων για τα μαθήματα της Ελληνικής Γλώσσας στην Α/βάθμια και Β/βάθμια εκπαίδευση» MIS 296579 (κωδ. 5.175), - ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ ΠΡΑΞΗ, στους άξονες προτεραιότητας 1-2-3 του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση», η οποία συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και εθνικούς πόρους.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: Ι. Ν. ΚΑΖΑΖΗΣ

ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: ΒΑΣΙΛΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗΣ

ΠΑΡΑΔΟΤΕΟ: Π.3.2.5. Πιλοτική εφαρμογή και αξιολόγηση αντιπροσωπευτικού αριθμού σεναρίων από κάθε τύπο σε διαφοροποιημένες εκπαιδευτικές συνθήκες πραγματικής τάξης.

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΠΑΡΑΔΟΤΕΟΥ: ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΚΟΥΤΣΟΓΙΑΝΝΗΣ

Υπεύθυνοι υπο-ομάδας εργασίας γλώσσας πρωτοβάθμιας:

Κώστας Ντίνας & Σωφρόνης Χατζησαββίδης

ΦΟΡΕΑΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ: ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

<http://www.greeklanguage.gr>

Καραμαούνα 1 – Πλατεία Σκρα Τ.Κ. 55 132 Καλαμαριά, Θεσσαλονίκη

Τηλ.: 2310 459101 , Φαξ: 2310 459107, e-mail: centre@komvos.edu.gr

Α. ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ

Τίτλος

Ατυχήματα

Εφαρμογή σεναρίου

Σαββατούλα Χοροζίδου

Δημιουργία σεναρίου

Κωνσταντίνος Πέτρου

Διδακτικό αντικείμενο

Νεοελληνική Γλώσσα

Τάξη

Στ' Δημοτικού

Σχολική μονάδα

Διαπολιτισμικό Δημοτικό Σχολείο Νέων Επιβατών

Χρονολογία

Από 09-04-2013 έως 09-04-2013

Διδακτική/θεματική ενότητα

«Ατυχήματα» (ΣΤ' Δημοτικού, τ. Β', σ. 72)

Διαθεματικό

Όχι

Χρονική διάρκεια

Για την εφαρμογή του σεναρίου απαιτήθηκαν 3 διδακτικές ώρες

Χώρος

I. Φυσικός χώρος

Εντός σχολείου: εργαστήριο πληροφορικής, αίθουσα διδασκαλίας

Προϋποθέσεις υλοποίησης για δάσκαλο και μαθητή

Η δραστηριότητα εμπλουτίζει το μάθημα με στοιχεία που περιέχονται σε πόρους που προέρχονται από ΤΠΕ, χωρίς να ξεφεύγουν από τη λογική και τη σειρά που έχει το σχολικό εγχειρίδιο.

Η δραστηριότητα είναι μεγάλη σε σχέση με το διαθέσιμο διδακτικό χρόνο. Πολλά όμως από αυτά που προβλέπεται να πραγματοποιηθούν οι μαθητές τα έχουν επεξεργαστεί και στο παρελθόν. Ενδέχεται ο διδακτικός χρόνος να παραταθεί κατά 1 ώρα.

Μπορεί να αναλάβει η κάθε ομάδα να δημιουργήσει σταυρόλεξα με ορισμένες λέξεις (με 10 ή λιγότερες) που προβλέπεται στη 5^η φάση της δραστηριότητας, έτσι ώστε να εξοικονομηθεί χρόνος.

Επειδή οι προτεινόμενες δραστηριότητες ενδέχεται να δυσκολέψουν αρκετά τους μαθητές, κρίνεται απαραίτητη η χρήση διαδραστικού πίνακα, ώστε να μπορεί ο διδάσκων ανά πάσα στιγμή να επιδειξει.

Εφαρμογή στην τάξη

Το συγκεκριμένο σενάριο εφαρμόστηκε στην τάξη.

Το σενάριο στηρίζεται

Κωνσταντίνος Πέτρου, Ατυχήματα, Νεοελληνική Γλώσσα, ΣΤ' Δημοτικού, 2013

Το σενάριο αντλεί

B. ΣΥΝΤΟΜΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ/ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η παρούσα δραστηριότητα προτείνεται ως επέκταση-συμπλήρωση της άσκησης 5 του βιβλίου της Γλώσσας (B' τεύχος, σ. 72) σχετικά με τα αντώνυμα, τα συνώνυμα και τα ταυτόσημα, καθώς και με τη χρήση και αξιοποίησή τους κατά την παραγωγή γραπτού και προφορικού λόγου. Οι μαθητές χρησιμοποιώντας τις υπηρεσίες του διαδικτύου περιηγούνται σε ιστοσελίδες με περιεχόμενο κατάλληλο, για να εξασκηθούν στη χρήση αυτών των λέξεων, και παράγουν γραπτό λόγο ταυτόχρονα με την αξιοποίηση του επεξεργαστή κειμένου. Επιπρόσθετα δημιουργούν ηλεκτρονικό σταυρόλεξο αξιοποιώντας διαδικτυακά λεξικά σχετικά με τους όρους αντώνυμα, συνώνυμα και ταυτόσημα.

Γ. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Σύλληψη και θεωρητικό πλαίσιο

Ο βασικός σκοπός της προτεινόμενης δραστηριότητας είναι η αξιοποίηση των ΤΠΕ και η χρήση τους στην επίτευξη των στόχων του σχολικού βιβλίου. Κρίθηκε απαραίτητος ο εμπλουτισμός της διδασκαλίας με την περαιτέρω διερεύνηση σε ιστοσελίδες, για να εξοικειωθούν οι μαθητές με τους σχετικούς όρους και να κατανοήσουν τη λειτουργία τους μέσα σε μια πρόταση. Επιπλέον, οι ασκήσεις της δραστηριότητας στοχεύουν στην καλλιέργεια του προφορικού και του γραπτού λόγου, καθώς και στην εξοικείωση με ορισμένες πτυχές των νέων γραμματισμών που εκπορεύονται από τη χρήση των ΤΠΕ, όπως η χρήση του «θησαυρού» σε επεξεργαστή κειμένου και η αναζήτηση των πλέον καταλληλότερων λέξεων για τον εμπλουτισμό οποιουδήποτε λόγου, καθώς και η δημιουργία ηλεκτρονικού σταυρολέξου με τη συνδρομή διαδικτυακών λεξικών.

Δ. ΣΚΕΠΤΙΚΟ-ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΣΥΝΔΥΑΣΜΟΣ ΤΟΥΣ

Γνώσεις για τον κόσμο, αξίες, πεποιθήσεις, πρότυπα, στάσεις ζωής

Οι μαθητές επιχειρείται να αναζητούν πληροφορίες για ένα θέμα σε διάφορα περιβάλλοντα μάθησης

Γνώσεις για τη γλώσσα

Οι μαθητές επιχειρείται:

- να γνωρίσουν τις σημασίες ορισμένων λέξεων·
- να αποκτήσουν νέο λεξιλόγιο·
- να εμπεδώσουν τη χρήση των συνώνυμων, αντώνυμων και ταυτόσημων λέξεων·
- να μάθουν να τα χρησιμοποιούν σε προτάσεις·
- να εξοικειωθούν με την παραγωγή σταυρόλεξου·
- να εξοικειωθούν με στρατηγικές ανεύρεσης λεξικής σημασίας.

Γραμματισμοί

Οι μαθητές επιχειρείται:

να ασκηθούν στην αναζήτηση μέσω ηλεκτρονικής μηχανής αναζήτησης·

να γνωρίσουν τη χρήση ηλεκτρονικού λεξικού·

να γνωρίσουν τη χρήση διαδικτυακού λεξικού·

να δημιουργούν και να λύνουν ηλεκτρονικά σταυρόλεξα·

να γνωρίσουν μια Γραμματική στο διαδίκτυο.

Διδακτικές πρακτικές

Οι διδακτικές πρακτικές συνοψίζονται στο Ε.

Ε. ΛΕΠΤΟΜΕΡΗΣ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

Αφετηρία

Καθώς η διδακτική ενότητα και η άσκηση στην οποία αναφέρεται το σενάριο είχαν ήδη διδαχθεί στους/στις μαθητές/-τριες κατά το Α΄ διδακτικό τρίμηνο, το σενάριο συνδέθηκε με τη διδασκαλία της άσκησης 15 του Τετραδίου της Γλώσσας της ΣΤ΄ Δημοτικού (Ενότητα 15, β΄ τεύχος, σ. 52). Επειδή στη συγκεκριμένη άσκηση ζητείται μόνο η συμπλήρωση κενών με συνώνυμες και αντίθετες λέξεις, δόθηκε επιπρόσθετη δραστηριότητα σχετική με αυτή του σεναρίου.

Σύνδεση με τα ισχύοντα στο σχολείο

Το διδακτικό σενάριο αναφέρεται στην ύλη που διδάσκεται στο σχολικό εγχειρίδιο και πιο συγκεκριμένα στην εκμάθηση ταυτόσημων, αντώνυμων και συνώνυμων λέξεων.

Αξιοποίηση των ΤΠΕ

Οι μαθητές χρησιμοποιούν το διαδίκτυο, τη μηχανή αναζήτησης, το ηλεκτρονικό λεξικό, κατάλληλο λογισμικό δημιουργίας ηλεκτρονικού σταυρόλεξου και αναλαμβάνουν δραστηριότητες που εμπλουτίζουν το μάθημα με στοιχεία που περιέχονται σε πόρους που προέρχονται από ΤΠΕ, χωρίς να ξεφεύγουν από τη λογική και τη σειρά που έχει το σχολικό εγχειρίδιο.

Κείμενα

[βίντεο](#)

[συνώνυμα](#)

[αντώνυμα](#)

[Βικιλεξικό](#)

[συνώνυμα](#)

[αντώνυμα](#)

Διδακτική πορεία/στάδια/φάσεις

1η, 2η & 3η διδακτική ώρα

(Εργαστήριο Πληροφορικής, αίθουσα διδασκαλίας)

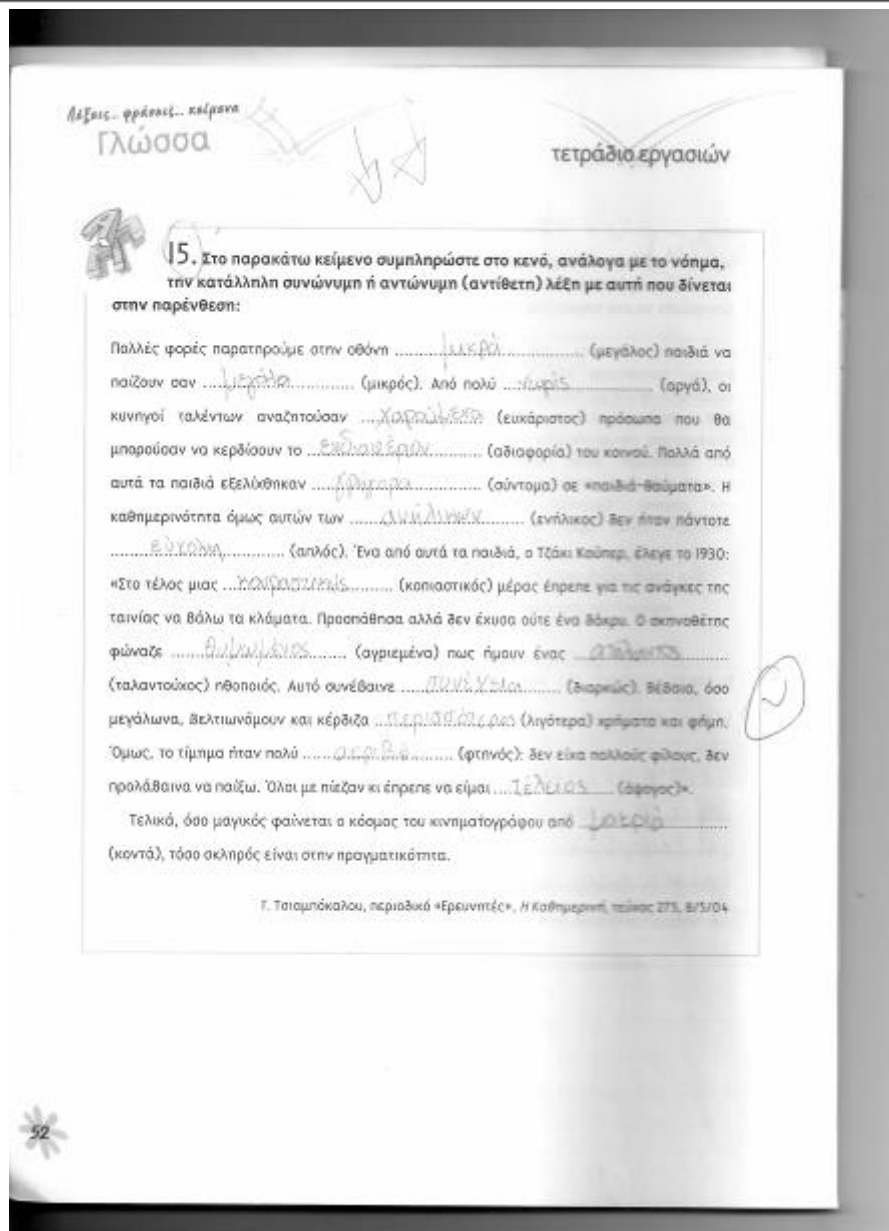
 15. Στο παρακάτω κείμενο συμπληρώστε στα κενά, ανάλογα με το νόημα, τον κατάλληλο συνώνυμο ή αντίθετο (αντίθετα) λέξη με αυτό που δίνεται στην παρένθεση:

Πολλές φορές παρατηρούμε στον οδόλο (μεγάλος) παιδιά να παίζουν στον (μεγάλο). Από πολύ (αργά), οι κινήσεις καθίντουν αναζητούσαν (κακήναι) πράματα που θα μπορούσαν να καθίσουν το (αποφασίζω) του κοινού. Παλλά από αυτό το παιδί εδούλθικαν (έντονος) σε παιδικό-θεάματα. Η καθημερινότητα ήμος αυτών των (έντονος) δεν είναι πάντοτε (καλή). Ένα από αυτά τα παιδιά, ο Τόσος Κούρας, ήλεγε το χαρτί «Στα πόδας μιας (καταναλωτή) μέλος ήλεγε για τις ανάγκες της τανίας να βάλω το κλάμα. Προσπάθησα αλλά δεν έκανα ούτε ένα βήμα. Ο σκονητής φίλος (απορρομένη) πως ήμουν ένας (καταναλωτής) σθετικός. Από ανέβαινα (βλαπτική) βέβαια, ένα μεγάλωμα, βελτιωνόμουν και κέρδιζε (κατάσταση) πράματα και φίλοι. Όμως, τα ήματα ήταν πολύ (επιπλέον) δεν είχα πολλούς φίλους, δεν προσέδωσαν να παίζω. Όσο με πιάζαν κι ήλεγε να είμαι (αβραγία).

Τελικά, ένα μεγάλος φαίνεται ο κόσμος του κινηματογράφου από (κοινός), τόσο σκληρός είναι στην πραγματικότητα.

Ε. Τσαμπουκάκης, περιόδου «Γενετική», Η Καθημερινή, τόνος της βίγλια

Οι μαθητές/-τριες χωρισμένοι/-ες σε ομάδες των 5 ατόμων εργάστηκαν στους υπολογιστές. Έχοντας το Τετράδιο Εργασιών μαζί τους συμπλήρωσαν την παραπάνω άσκηση. Ο έλεγχος της ορθότητας των απαντήσεων των παιδιών έγινε προφορικά με τη συμμετοχή όλων των παιδιών και με τη βοήθεια της εκπαιδευτικού (εικόνα 1).

Εικόνα 1: Συμπληρωμένη άσκηση

Στη συνέχεια δόθηκε η εξής οδηγία στις ομάδες: «Χρησιμοποιώντας τα συνώνυμα και τα αντίθετα που βρήκατε, γράψτε ένα κείμενο 150 περίπου λέξεων με θέμα σχετικό με μια ταινία σε επεξεργαστή κειμένου». Η δραστηριότητα αυτή είναι

παρόμοια με αυτή του σεναρίου έχοντας, βέβαια, διαφορετικό το θέμα του κειμένου το οποίο καλούνται τα παιδιά να γράψουν (εικόνες 2 & 3, αρχεία: κείμενο 1ης ομάδας, κείμενο 2ης ομάδας, κείμενο 3ης ομάδας, κείμενο 4ης ομάδας).

Εικόνα 2: Γράψιμο κειμένου

Εικόνα 3: Γράψιμο κειμένου

Στην επόμενη δραστηριότητα οι ομάδες παρακολούθησαν το [βίντεο](#) για να κατανοήσουν καλύτερα τη χρήση των συνώνυμων, των αντίθετων και των ταυτόσημων λέξεων (εικόνα 4). Εδώ επισημαίνεται ότι η σημασία και η διαφορά τους ήταν γνωστή στην πλειοψηφία των μαθητών/τριών από τη διδασκαλία τους σε

προηγούμενες ενότητες. Στη συνέχεια επισκέφθηκαν τις ιστοσελίδες με ηλεκτρονικές ασκήσεις, όπου τους ζητείται να αντιστοιχίσουν τα [συνώνυμα](#) και τα [αντώνυμα](#) και αξιολόγησαν τις γνώσεις τους (εικόνα 5).

Εικόνα 4: Παρακολούθηση βίντεο

Εικόνα 5: Αντιστοίχιση λέξεων

Κατόπιν επισκέφθηκαν το [Βικιλεξικό](#) όπου τους ζητήθηκε να πληκτρολογήσουν τις λέξεις «συνώνυμο» και «αντώνυμο» και να γράψουν σε φύλλο χαρτιού τις εκδοχές για την ετυμολογία των συγκεκριμένων λέξεων. Επιπλέον, παρατήρησαν και διάβασαν την κλίση των επιθέτων *συνώνυμος/-η/-ο* και *αντώνυμος/-η/-ο* (εικόνα 6).

Εικόνα 6: Ετυμολογία λέξεων στο Βικιλεξικό

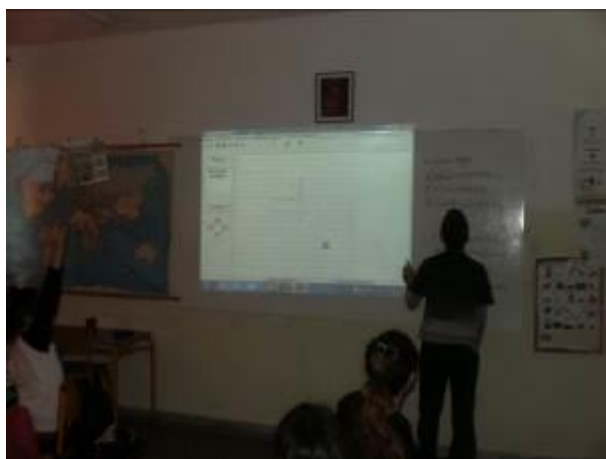
Στη συνέχεια η εκπαιδευτικός οδήγησε τα παιδιά στις δύο ιστοσελίδες, που είναι η μία λεξικό για τα [συνώνυμα](#) και η άλλη λεξικό για τα [αντώνυμα](#). Αφού πλοηγήθηκαν σε όλες τις λέξεις κλήθηκαν να καταγράψουν όποιες λέξεις ήθελαν για να δημιουργήσουν ένα ηλεκτρονικό σταυρόλεξο και για τις δύο περιπτώσεις. Οι λέξεις που τα παιδιά επέλεξαν ήταν: αγορά, βέβαιος, γιαλός, διένεξη, αδέξιος, αθάνατος, γενναίος, δικαίωμα, μάχη. Από αυτές κάποιες χρησιμοποιήθηκαν ως συνώνυμες και κάποιες ως αντίθετες (εικόνα 7).

Εικόνα 7: Επιλογή λέξεων από το λεξικό

Επειδή η τελευταία δραστηριότητα του σεναρίου προϋποθέτει διαδραστικό πίνακα τον οποίο δε διαθέτει το εργαστήριο πληροφορικής μας, η δραστηριότητα αυτή κρίθηκε αναγκαίο να γίνει στην τάξη με τη βοήθεια της εκπαιδευτικού, μέσω προβολέα. Στο πλαίσιο αυτό την τρίτη διδακτική ώρα δημιουργήθηκε ένα ηλεκτρονικό σταυρόλεξο με τη συμμετοχή όλων των παιδιών και με τη συνεργασία τους στην επιλογή των λέξεων που είχαν επιλέξει (εικόνες 8 & 9). Για την προσέλκυση του ενδιαφέροντος τούς ανακοινώθηκε ότι το σταυρόλεξο θα το παρουσιάσουν στο άλλο τμήμα της έκτης το οποίο θα προσπαθήσει να το λύσει, όπως και έγινε (εικόνα 10).

Εικόνα 8: Δημιουργία σταυρόλεξου

Εικόνα 9: Άνοιγμα λογισμικού

Εικόνα 10: Παρουσίαση σταυρόλεξου στο άλλο τμήμα της ΣΤ'

ΣΤ. ΦΥΛΛΟ/-Α ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ

Δεν δόθηκαν φύλλα δραστηριοτήτων στους/στις μαθητές/-τριες.

Z. ΑΛΛΕΣ ΕΚΔΟΧΕΣ

H. ΚΡΙΤΙΚΗ

Καθώς η διδακτική ενότητα και η άσκηση στην οποία αναφέρεται το σενάριο είχαν ήδη διδαχθεί στους/στις μαθητές/-τριες κατά το Α΄ διδακτικό τρίμηνο, το σενάριο συνδέθηκε με τη διδασκαλία της άσκησης 15 του Τετραδίου της Γλώσσας της ΣΤ΄ Δημοτικού (Ενότητα 15, β΄ τεύχος, σ. 52). Επειδή στη συγκεκριμένη άσκηση ζητείται μόνο η συμπλήρωση κενών με συνώνυμες και αντίθετες λέξεις, δόθηκε επιπρόσθετη δραστηριότητα σχετική με αυτή του σεναρίου.

Επειδή η τελευταία δραστηριότητα του σεναρίου προϋποθέτει διαδραστικό πίνακα τον οποίο δε διαθέτει το εργαστήριο πληροφορικής μας, η δραστηριότητα αυτή κρίθηκε αναγκαίο να γίνει στην τάξη με τη βοήθεια της εκπαιδευτικού, μέσω προβολέα. Στο πλαίσιο αυτό την τρίτη διδακτική ώρα δημιουργήθηκε ένα ηλεκτρονικό σταυρόλεξο με τη συμμετοχή όλων των παιδιών και με τη συνεργασία τους στην επιλογή των λέξεων που είχαν επιλέξει. Για την προσέλκυση του ενδιαφέροντος ανακοινώθηκε στα παιδιά ότι το σταυρόλεξο θα το παρουσιάσουν στο άλλο τμήμα της έκτης το οποίο θα προσπαθήσει να το λύσει.

Αξίζει να σημειωθεί ότι τα παιδιά συνεργάστηκαν και δούλεψαν με ενδιαφέρον στο πλαίσιο του συγκεκριμένου σεναρίου. Κατέκτησαν πληροφορίες σχετικές με τη διερεύνηση στο διαδίκτυο και γνώρισαν ένα λογισμικό δημιουργίας σταυρόλεξου. Για την εφαρμογή του σεναρίου χρειάστηκαν 3 διδακτικές ώρες.

Θ. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ
